

CENA
MĚSTA
OLOMOUCE
ZA ROK
2002

Vážení přátelé,

každé město má své slavné občany, kteří spojili své životní osudy s místem, v němž bydleli či bydlí, a proslavili jej často nejen u nás, ale také za hranicemi České republiky. Nejinak je tomu i v Olomouci. Tito lidé jsou ozdobou našeho města a právem si zaslouží naše poděkování za práci, kterou vytvořili, a za to, že šíří povědomí o našem krásném městě.

Udělování Cen města Olomouce je jednou z možností, jak můžeme těmto osobnostem poděkovat za jejich úsilí, s nímž se věnují nejrůznějším oborům lidské činnosti.

Ceny města Olomouce udělujeme letos již po šesté.

Během šesti let se dostalo poděkování řadě osobností.

Seznam oceněných ukazuje, že v našem městě působí skutečné veličiny nejrůznějších oborů od kultury a sportu po vědecké pracovníky.

Jsem osobně velice rád, že se z udělování Cen města Olomouce stala tradice, v níž hodláme pokračovat. Věřím, že i ocenění vnímají tento akt jako poděkování za odvedenou práci.

Ing. Martin Tesařík

primátor

města Olomouce

Vážení,

publikace, která se Vám dostává do rukou, představuje držitele Cen města Olomouce z přelomu tisíciletí.

Již po šesté se schází představitelé města s významnými lidmi se vztahem k Olomouci v krásných historických prostorách radnice, aby jim poděkovali za práci pro naše město.

Aby vyslovili veřejný dík těmto skutečným osobnostem za to, že šířili a šíří slávu Olomouce za hranicemi našeho kraje i České republiky.

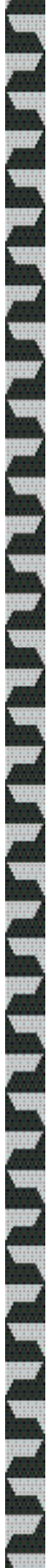
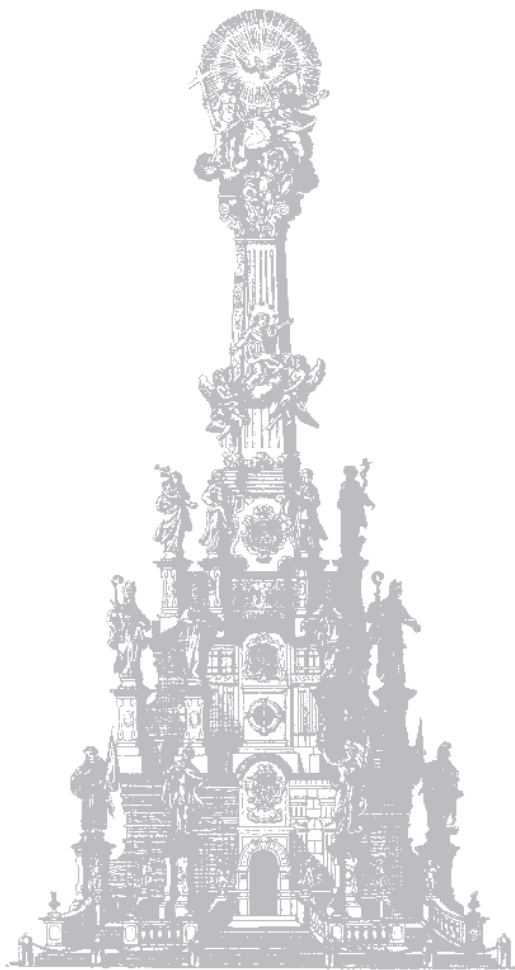
Chceme tímto způsobem ještě jednou ocenit jejich píli a houževnatost, která má přínos nejen pro ně samotné, ale především obohacuje a inspiruje každého z nás.

Proto považujeme za důležité, aby tradice slavnostních setkání u příležitosti předávání Cen města Olomouce pokračovala i nadále.

Miroslav Petřík

náměstek primátora a člen pracovní skupiny pro Ceny města Olomouce

CENA
MĚSTA
OLOMOUCE
ZA ROK
2002

PŘIKRYL Zdeněk, prof. PaedDr.

* 4. 7. 1928 Chomoutov

emeritní profesor sochařství, medailér, publicista, básník

Cena města Olomouce v oblasti výtvarné umění

Narozen v Chomoutově u Olomouce v rodině kovodělníka a drobného zemědělce. Po absolutoriu na olomoucké reálce vystudoval výtvarnou výchovu na Univerzitě Palackého, kde získal doktorát pedagogiky a dějin umění v roce 1952. Pod vlivem profesora Vladimíra Navrátila se zaměřil na sochařskou tvorbu, které se intenzivně věnuje po celý život. Od konce 60. let svůj zájem rozšířil o medailérství a v tomto oboru se prosadil na celostátní i mezinárodní úrovni, především díky svým četným souhrnným výstavám a pravidelným participacím na světových medailérských výstavách pořádaných organizací UNESCO. Od roku 1964 vystavoval v Paříži a od roku 1969 pravidelně oběsílá bienále FIDEM.

Zdeněk Přikryl vynikl i jako výtvarný pedagog – praktik i teoretik. Během svého více než třicetiletého pedagogického působení vychoval několik generací učitelů, publikoval řadu učebních textů i odborných studií v našem i zahraničním tisku, včetně velmi úspěšné knihy „Jak pracuje sochař“ (SPN 1971). V poslední době připravil pro Olomouc výstavu „Barokní inspirace“ a doprovodil ji pozoruhodnou bibliofií se stejným názvem.

Přikryl píše i publikuje také osobitou poezii, vnitřně související s jeho výtvarnou aktivitou, a jeho literární večery spolu s hercem Františkem Řehákem si získaly velkou přízeň posluchačů. Neméně populárními se staly i jeho četné pořady o hanáctině, oživující a propagující tento dialekt našeho kraje s erudií, vnitřním zaujetím a láskou. Celý dosavadní život prof. PaedDr. Zdeňka Přikryla, jeho umělecká tvorba a pedagogická aktivita jsou nerozlučně spjata s naším městem, jeho univerzitou i celým hanáckým regionem.

KOLÁŘ Bohumír, Mgr.

* 10.11. 1932 Prostějov

novinář

Cena města Olomouce v oblasti kultura

Studoval reálné gymnázium v Prostějově, v roce 1950 přestoupil na Pedagogické gymnázium v Olomouci, kde i maturoval. V roce 1961 začal studovat Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého.

Dlouholetý učitel a školský pracovník na Olomoucku je znám kulturní veřejnosti zejména jako znalec regionální literatury, kulturní činitel a publicista. V roce 1983 se stal předsedou nově ustavené literární sekce Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci. Pod jeho vedením se nejen členové VSMO, ale i ostatní kulturní veřejnost mohla účastnit literárních večerů, vzdělávacích zájezdů, literárních vycházek a besed. Vznikla dobrá tradice a možnost poznávat nejen české spisovatele, ale i regionální autory.

Zájem o regionální tvorbu literární, divadelní, hudební a výtvarnou uplatňoval nejen na stránkách četných periodik, sborníků, almanachů a příležitostných tisků, ale koncipoval a autorsky se podílel i na řadě významných antologií, bibliofilii a dalších publikací. Můžeme připomenout výběrovou antologii „Olomouc v literatuře 20. století“, výběrovou antologii literárně orientovaných textů studentů a absolventů Slovanského gymnázia a České reálky v Olomouci, která vyšla pod názvem „Slovanské gymnázium literární“, jubilejní bibliofilský tisk k 100. výročí O. F. Bablera, „Básně, myšlenky a aforismy z konce století“, dále např. „Žena a láska v tvorbě olomouckých autorů“, „Pour Felicitér“. Je spoluautorem knihy „Olomoucké hřbitovy a kolumbária“ (2001) a autorem publikace „Jindřich Štreit ze Sovince aneb Kam (ne)vstoupila noha fotografova“. Autorské dílo vyšlo i v několika bibliofilních. Výčet jeho publikační činnosti je velmi rozsáhlý a čítá přes 10 000 položek.

Jeho soustavná a mnohaletá angažovanost na kulturním poli v Olomouci je všeobecně známá a respektovaná.

GAJA Vojtěch, PhDr.

* 28. 7.1912 Miškovice u Kroměříže † 23.5.1992 Olomouc
překladatel, estetik, vysokoškolský učitel
Cena města Olomouce v oblasti společenské vědy – in memoriam

Mládí prožil v Kroměříži, kde studoval gymnázium, a později v Brně, kde v roce 1931 maturoval. Učil na Podkarpatské Rusi a po roce 1939 ve Fryštáku. Po osvobození ČSR a obnově olomoucké univerzity studoval od roku 1946 dějiny výtvarného umění a estetiku u Bohumila Markalouse. Filozofickou fakultu Univerzity Palackého absolvoval v roce 1951 s udělením titulu PhDr. Necelý rok (11 měsíců) působil jako samostatný překladatel z ruštiny, angličtiny, francouzštiny, řečtiny a němčiny, poté byl lektorem ruštiny, tlumočnickem a jazykovým poradcem při Lékařské fakultě UP.

V roce 1958 byl pro náboženské názory z univerzity přefázen do výroby – na hrubou práci do Moravských železáren. Teprve po usilovné intervenci doc. Rubena Spáleného byl vzat na milost a od září 1972 pracoval jako jazykový odborník tiskového oddělení rektorátu Univerzity Palackého. Překládal ze sedmnácti jazyků, byl jedním z prvních překladatelů z lotyšštiny, estonštiny a litevštiny. Mezi sedmdesáti knižními tituly, které přeložil, nechybějí ani klasické texty z filozofie (Aischylos, Seneca, Hume). V roce 1982 (k jeho 70. narozeninám) vydalo několik přátel v kultivovaném samizdatu jeho překlad esejů s originálními kresbami olomouckého výtvarníka Vladimíra Ženožičky (1943).

Vojtěch Gaja, dlouholetý přítel Heleny Šmahelové (1910–1997), se věnoval také psaní povídek, z nichž některé vyšly v časopisech. Jsou to příběhy ze života, vzpomínky z mládí oplývající láskou k lidem a přírodě. Osm povídek pod názvem „Příběhy“ obdržel autor rovněž v samizdatovém vydání ke svým 75. narozeninám v roce 1987.

PhDr. Vojtěch Gaja je pohřben v Moravském Berouně.

ROMANOVÁ – Graham Eva

* 27. 1. 1946 v Olomouci

ROMAN Pavel

* 25. 1. 1943 v Olomouci † 1972 v USA
in memoriam

čtyřnásobní mistři světa v tancích na ledě
Cena města Olomouce v oblasti sport

Počáteční kroky na ledě a také svá první vystoupení prožívali na zimním stadionu v Olomouci. Jejich prvním a cílevědomým trenérem byl otec. Když byl v roce 1952 služebně přeložen do Prahy, stěhovala se celá rodina s ním. V Praze pokračovala jejich sportovní příprava v kategorii jednotlivců, pak v kategorii sportovních dvojic a posléze v tancích na ledě. V této disciplíně dosáhli největších úspěchů. Stali se sedmkrát mistry republiky (1959–1965), mistry Evropy v roce 1964/1965, a čtyřikrát mistry světa v letech 1962–1965.

Při vrcholovém sportu oba úspěšně odmaturovali – Eva na Umělecko průmyslové a Pavel na Střední průmyslové škole v Praze. Po ukončení závodní činnosti se stali předními sólisty americké lední revue Holiday On Ice.

Pavel tragicky zahynul při autonehodě v roce 1972 v USA. Eva je provdána za J. Grahama a v současnosti žijí střídavě v Anglii a v České republice v obci Lipnice.

V Olomouci se každoročně pořádá tradiční mezinárodní závod v tancích na ledě „Memoriál Pavla Romana“. Je to v bruslařském světě velmi oblíbený závod, při posledním ročníku s účastí čtrnácti národů a téměř stovkou sportovců.

ŠTĚRBA Otakar, prof. RNDr., CSc.

* 18. 11. 1933 Brno

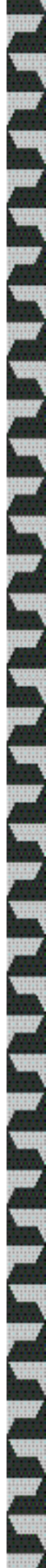
ekolog, cestovatel, odborný spisovatel
Cena města Olomouce v oblasti přírodní vědy

Vystudoval vysokou školu v Brně, obor zoologie. Od studentských let se věnuje studiu života v tůních, jeskyních, řekách a vstupuje na světovou vědeckou scénu svými objevy ze systematické zoologie. Je uznávaným odborníkem na hydrobiologii.

Otakar Štěrba je horolezec a cestovatel, který uskutečnil řadu prvosjezdů asijských řek a vedl první českou vědeckou expedici do Himalájí. Své poznatky vtělil do osmi vědecko-populárních knih, populárně-naučných filmů, výukových televizních pořadů a množství odborných přednášek.

Své zkušenosti využil při založení Katedry ekologie v roce 1990 na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého jako prvního vysokoškolského učiliště tohoto oboru u nás. V roce 1991 byl jmenován prvním profesorem ekologie. Zavedl odborné studium "Ochrana a tvorba životního prostředí", které ve stejné podobě postupně převzaly všechny přírodovědecké fakulty ČR. Katedru ekologie vedl od založení do roku 2000, kromě let 1990–94, kdy zastával funkci děkana fakulty.

V celé své činnosti usiluje Otakar Štěrba o obnovení přírodní rovnováhy.

TOPOĽSKÁ Lucy, doc. PhDr., CSc.

* 31.12. 1933 Olomouc
germanistka, vysokoškolská učitelka
Cena města Olomouce v oblasti literární činnosti

V roce 1990 jí byla udělena Cena města Olomouce. Důvodem k udělení ceny byly především výsledky práce v oblasti dějin německé a rakouské literatury. Ačkoliv byla vědecká dráha Lucy Topoľské zpočátku různě křížena a byla pod stálým ideologickým tlakem, nepřestala i nadále publikovat. Její hlavní zásluhou je, že udržovala kontinuitu vědecké a pedagogické práce a položila tím základy pro rozvoj studia dějin německé literatury na UP v letech po pádu totalitní diktatury. V letech 1999–2001 uspořádala sedm úspěšných konferencí v Olomouci, věnovaných olomoucké a moravské literatuře.

Olomoucká rodačka, absolventka UP a KU, od r. 1965 vysokoškolská učitelka, má za sebou výzkumnou a publikační činnost, včetně řady objevných studií o českoněmeckých básnících a překladatelích. Je vynikající překladatelkou, přeložila z německého jazyka do češtiny nejméně osmnáct knih, reprezentujících v naší kultuře přední německé, rakouské a švýcarské spisovatele (Ö. v. Horvátha, G. Grasse, P. Celana, L. Perutze aj.). Většina těchto překladů (celkem 14) vznikla až po r. 1989. V roce 2000 byla za své překladatelské umění a interkulturní zásluhy vyznamenána v Berlíně Ústavem Ludvíka Kundery a německou nadací Roberta Bosche.

Patří k prvním vysokoškolským učitelům UP, kteří v listopadu a prosinci 1989 aktivně podporovali studentskou stávku a další aktivity vedoucí k pádu režimu. Její dílo reprezentuje olomouckou kulturní činnost i daleko za hranicemi našeho města.

Vydalo Statutární město Olomouc ve spolupráci s galerií Caesar
v roce 2003

K vydání připravil
Odbor vnějších vztahů a informací
Magistrát města Olomouce

Foto: archiv ÚMO, Knihovna města Olomouce, Blanka Martinovská
Texty: Miroslav Petřík
Grafická úprava, tisk: Sprint

CENA MĚSTA OLOMOUCE ZA ROK 2002